

ტესტი დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთათვის ქართული ენა და ლიტერატურა

2015

ინსტრუქცია

ტესტი ორი ნაწილისგან შედგება - პროფესიული ცოდნა და მეთოდოლოგია და აკადემიური უნარები. ის 44 დავალებას შეიცავს. ზოგიერთ დავალებას ახლავს სავარაუდო პასუხები, ზოგიერთის პასუხი კი თქვენ თავად უნდა დანეროთ.

პასუხები აუცილებლად გადაიტანეთ პასუხების ფურცელზე, რომელიც თან ახლავს ტესტს (შესაბამისი ინსტრუქცია იხილეთ შემდეგ გვერდზე). ტესტირების შედეგი დადგინდება მხოლოდ და მხოლოდ პასუხების ფურცლის საფუძველზე.

ყურადღებით წაიკითხეთ თითოეული დავალების ინსტრუქცია, კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ დავალების შესრულებისას, და შემდეგ აირჩიეთ ან დანერეთ პასუხი.

ზოგიერთი დავალება, ერთი შეხედვით, სპეციფიკურ თეორიულ ცოდნას მოითხოვს, თუმცა, რეალურად ამ დავალებათა შესრულება სავსებით შესაძლებელია პედაგოგიურ გამოცდილებაზე დაყრდნობით.

შავი სამუშაოსათვის შეგიძლიათ გამოიყენოთ ტესტის ფურცლებზე არსებული ცარიელი ადგილები.

სამუშაოდ გეძლევათ 5 საათი.

დროის ამოწურვის შესახებ გაცნობებთ მეთვალყურე.

გისურვებთ წარმატებას!

სხვადასხვა ტიპის დავალებათა ინსტრუქციები

ტესტში წარმოდგენილი დავალებები სხვადასხვაგვარია ფორმატის თვალსაზრისით. ტესტში შეგხვდებათ:

- დავალებები არჩევითი პასუხებით;
- დავალებები ღია დაბოლოებით;
- შესაბამისობის დადგენის დავალებები;
- თხზულება.

არჩევითპასუხებიან დავალებებში პირობასა თუ შეკითხვასთან ერთად სავარაუდო პასუხებიც არის მოცემული. დავალების შესრულება გულისხმობს ოთხი სავარაუდო პასუხიდან ერთი სწორი პასუხის არჩევას.

პასუხის მონიშვნისას:

- *პასუხების ფურცელზე მოძებნეთ დავალების შესაბამისი ნომერი;*
- *ნომრის ქვეშ იპოვეთ უჯრა, რომელიც თქვენ მიერ არჩეულ პასუხს შეესაბამება;*
- *დასვით X ნიშანი ამ უჯრაში.*

თუ გსურთ პასუხების ფურცელზე მონიშნული პასუხის გადასწორება, მთლიანად გააფერადეთ უჯრა, რომელშიც დასვით X ნიშანი, ხოლო შემდეგ მონიშნეთ პასუხის ახალი ვარიანტი (დასვით X ნიშანი ახალ უჯრაში).

თითოეული არჩევითპასუხებიანი დავალება 1 ქულით ფასდება.

დავალებები ღია დაბოლოებით მოითხოვს დასმულ შეკითხვაზე პასუხის ჩამოყალიბებას, საკუთარი მსჯელობის გამყარებას სათანადო არგუმენტებით. თითოეული ღიადაბოლოებიანი დავალება ფასდება სპეციალური სქემის მიხედვით. შესასრულებელი ნაბიჯების გათვალისწინებით, დავალება შეიძლება შეფასდეს 1, 2 ან მეტი ქულით. ამგვარ დავალებებზე პასუხის გასაცემად პასუხების ფურცელზე გამოყოფილია საგანგებო ადგილები. **გაითვალისწინეთ:** თუ სწორ პასუხთან ერთად არასწორ პასუხსაც მიუთითებთ, ქულას ვერ მოიპოვებთ. თუ პასუხის გაცემისას დაარღვევთ თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმებს, დაგაკლდებათ ქულა.

შესაბამისობის დადგენის დავალებებში წარმოდგენილია მონაცემთა ორი სვეტი. ერთ სვეტში მოცემულია ე. წ. პირობა (მოვლენები, ფრაზები და ა. შ.), მეორეში კი – სავარაუდო პასუხები (ცნებები, ტერმინები და ა. შ.). დავალების შესრულება გულისხმობს ერთ სვეტში მოცემული ინფორმაციის მისადაგებას მეორე სვეტში მოცემულ ინფორმაციასთან. შესაბამისობის თითოეული დავალებისთვის პასუხების ფურცელზე მოცემულია ცხრილი. თქვენ უნდა შეავსოთ ცხრილის ცარიელი გრაფები – პირობის აღმნიშვნელი ასოს ქვეშ ჩაწეროთ მისი პასუხის შესაბამისი რიგითი ნომერი. შესაბამისობის დადგენის თითოეული დავალება 1 ქულით ფასდება.

თხზულებაში უნდა წარმოაჩინოთ თქვენი პოზიცია, მოსაზრებები შემოთავაზებული საკითხის შესახებ, კონკრეტული არგუმენტებით დაასაბუთოთ სათქმელი. თხზულების დასაწერად პასუხების ფურცელზე გამოყოფილია საგანგებო ადგილი.

თხზულების მაქსიმალური ქულაა 13.

პროფესიული ცოდნა და მეთოდოლოგია

1. რომელი არ არის ქართული ენის დასავლური დიალექტი?

- (ა) აჭარული
- (ბ) მესხური
- (გ) რაჭული
- (დ) ლეჩხუმური

2. მოცემულია რამდენიმე სიტყვა:

1. გაერო 2. ეუთო 3. იუნესკო 4. ნატო

რა ეწოდება ასეთ სიტყვებს?

- (ა) კომპოზიტი
- (ბ) ბარბარიზმი
- (გ) აბრევიატურა
- (დ) ნეოლოგიზმი

3. მასწავლებელმა მოსწავლეებს ჩააწერინა წინადადება – მონადირემ ქორბუდა ირემს ისარი ესროლა – და სთხოვა, ამოეწერათ შესიტყვებები (სინტაქსური წყვილები). ქვემოთ მოცემულია მოსწავლეთა მიერ ამოწერილი შესიტყვებები. მათგან რომელია არასწორი?

- (ა) მონადირემ ესროლა
- (ბ) ქორბუდა ირემს
- (გ) ირემს ესროლა
- (დ) მონადირემ ისარი

4. ქვემოთ მოცემულთაგან რომელია მარტივი გავრცობილი წინადადება?

- (ა) ვერხვი მუხას გადახვევს მკლავებს.
- (ბ) ციყვი ფულუროში შეძვრა.
- (გ) ირემმა ირემს ბალახი გაუწოდა.
- (დ) ყაყაჩოს ყანა დაუმშვენებია.

5. რომელ წინადადებაში არ არის დაშვებული სტილური შეცდომა?

- (ა) წვიმის შემდეგ მდინარემ ხის ნაფოტები გამორიყა.
- (ბ) სოფო გამოქვაბულში შევიდა, რომელში შესვლაც უსაფრთხო არ იყო.
- (გ) მეცნიერმა თავისი ავტობიოგრაფია დაწერა.
- (დ) ემიგრანტები იმედიანი ოპტიმიზმით შეჰყურებდნენ მომავალს.

6. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელ წინადადებაში/წინადადებებშია სასვენი ნიშნები არასწორად დასმული?

1. ეს მოსაზრება ცხადია, მიუღებელი აღმოჩნდა საზოგადოებისთვის.
2. ცულს, რომ გვცემენ, ჩვენ ვკვნესით და თქვენ კი, კაცნი, ამას „რაკუნს“ ეძახით.
3. საუკეთესო მასპინძლობა გაგვიწია ნინოს ბებია, მარიამმა, კეთილშობილმა და დარბაისელმა ქალმა.

- (ა) მხოლოდ პირველში
- (ბ) მხოლოდ პირველსა და მეორეში
- (გ) მხოლოდ მეორეში
- (დ) მხოლოდ მეორესა და მესამეში

7. სიტყვის „თვალი“ გამოყენებით მრავალი კომპოზიტია შექმნილი. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელშია სიტყვები დალაგებული „თვალის“ ძირითადი მნიშვნელობისგან დაშორებულობის მიხედვით („თვალთან“ ყველაზე ახლოდან ყველაზე დაშორებულისკენ)?

- (ა) თვალისჩინი, თვალსაწიერი, თვალთახედვა, თვალსაზრისი
- (ბ) თვალთახედვა, თვალსაზრისი, თვალისჩინი, თვალსაწიერი
- (გ) თვალისჩინი, თვალსაზრისი, თვალთახედვა, თვალსაწიერი
- (დ) თვალსაზრისი, თვალსაწიერი, თვალთახედვა, თვალისჩინი

8. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით შესაბამისი სიტყვა ფრჩხილებში მოცემული წყვილიდან და ეს სიტყვა გადაწერეთ პასუხების ფურცელზე.

I. მასწავლებელს კარგად ჰქონდა ----- , თუ რა პასუხისმგებლობა ეკისრებოდა ბავშვების წინაშე.

(გაცნობიერებული – გათვითცნობიერებული)

II. ბანკის თანამშრომლებმა თავიანთი ----- წაუყენეს მენეჯერს.

(მოთხოვნილებები – მოთხოვნები)

III. სამეცნიერო სტატიაში მას ბევრი ახალი ----- შეხვდა.

(მცნება – ცნება)

IV. მოვლენის მისეული ----- არ შეესაბამებოდა საზოგადოებაში დამკვიდრებულ შეხედულებას.

(აღქმა – აღთქმა)

(მაქსიმალური ქულა 1)

9. ქვემოთ მოცემულ წინადადებებში გვხვდება სიტყვები ნართანიანი მრავლობითი რიცხვის ფორმით. ამოიწერეთ ის სიტყვა, რომელიც მიცემით ბრუნვაში დგას და მიუთითეთ მოსწავლეებს ამოცნობის გზა.

1. ყვავილთ დაიწყეს შრიალი.
2. არაბთა ბატონობამ ქვეყანა დაასუსტა.
3. თანამომქმეთ გაუჭირდათ მეგობრის მიტოვება.
4. ციხეთა ისტორიას პაპა მიყვებოდა.

(მაქსიმალური ქულა 1)

10. მოსწავლის ნაწერში ვკითხულობთ: „განსაზღვრებად შეიძლება წარმოდგენილი იყოს მხოლოდ ზედსართავი სახელი, რიცხვითი სახელი და ნაცვალსახელი“. მიუთითეთ, რომელი მეტყველების ნაწილი გამორჩა მოსწავლეს, და მოიყვანეთ სათანადო მაგალითი.

(მაქსიმალური ქულა 1)

11. ვაჟა-ფშაველას ერთ-ერთ ნაწარმოებში გვხვდება გამოთქმა: „ბევრი საცრის პური მიჭამია“. განუმარტეთ მე-6 კლასის მოსწავლეებს, რას ნიშნავს ეს გამოთქმა.

(მაქსიმალური ქულა 1)

12. ქვემოთ მოცემულია მოსწავლის ნაწერი, რომელშიც დაშვებულია რამდენიმე გრამატიკული შეცდომა. ამოიწერეთ შეცდომით დაწერილი სიტყვები, მიუთითეთ სწორი ფორმა და პასუხი დაასაბუთეთ. თითოეული შეცდომის გასწორება და შესაბამისი დასაბუთება ფასდება 2 ქულით.

გაითვალისწინეთ, რომ მოსწავლის მიერ სწორად დაწერილი თითოეული სიტყვის მცდარი ფორმით შეცვლის შემთხვევაში დაგაკლდებათ 1 ქულა.

არდადეგებზე დედას ხოვალ ნაპირზე ხშირად დავყავდი.
იცოდა, ფერად ქვებსა თუ ნიყარებს რომ ვაგროვებდი და
ფიქრობდა, თავის ხორციელს გაამდიდრებდა. სიხარულით
მივყვებოდი, ჩავჯდებოდი ქვიშაში და დიდი გულბოღანებით
ვწმინდავი მუფრის ნიყარებს. დედაც ხალხით მებმახებოდა,
შინვლიდა მის უაბის უკრთას და უნჯებლ ჩხრიალით
გაუყვებოდი ხორბუ სახლისკენ ვზას.

13. დავით გურამიშვილი „სწავლა მოსწავლეთაში“ ამბობს:
„ყმაწვილი უნდა სწავლობდეს საცნობლად თავისადაო“.

რას ნიშნავს ფრაზა: „საცნობლად თავისადაო“?

- (ა) სხვებისთვის რაიმე მნიშვნელოვნის გაცნობას
- (ბ) სხვებისთვის თავისი თავის გაცნობას
- (გ) საკუთარი არსის შეცნობას
- (დ) საკუთარი გამორჩეულობის წარმოჩენას

14. წაიკითხეთ ნაწყვეტი პოემიდან „ბახტრიონი“:
„დღემ დაიხურა პირ-ბადე, მთებმა დახუჭეს თვალები,
ადარ შფოთობენ საფლავში გმირთ ოფლის მღვრელი ძვალები,
ქარი ქვითინებს... ღრუბელთა ზარი თქვეს შესაზარები.“

რომელი მხატვრული ხერხის საილუსტრაციოდ იქნება მოცემული ნაწყვეტის გამოყენება ყველაზე ადეკვატური?

- (ა) ჰიპერბოლის
- (ბ) შედარების
- (გ) ალეგორიის
- (დ) გაპიროვნების

15. დრამატურგიის თავისებურების გასაცნობად მასწავლებელმა ბავშვებს წააკითხა პიესის ფრაგმენტი და დაავალა ერთ-ერთი შესწავლილი მოთხრობის პიესად გადაკეთება.

რა მოსაზრებით მისცა მასწავლებელმა ბავშვებს ეს დავალება?

- (ა) შემოქმედება შემეცნების საუკეთესო საშუალებაა.
- (ბ) სხვადასხვა ჟანრში მუშაობა ამდიდრებს ლექსიკურ მარაგს.
- (გ) გამოხატვის საშუალებებით დრამატურგია თხრობით ჟანრებზე უფრო მდიდარია.
- (დ) მოთხრობის პიესად გადაკეთება წერიტი მეტყველების გაუმჯობესების საუკეთესო საშუალებაა.

16. დაადგინეთ შესაბამისობა ქართველი მწერლებისა და პოეტების სახლ-მუზეუმებსა და მათს ადგილმდებარეობას შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ტოპონიმის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ შესაბამისი სახლ-მუზეუმის ნომერი (გაითვალისწინეთ, რომ ერთი პასუხი ზედმეტია).

(ა) წინანდალი	1. სულხან-საბა ორბელიანის სახლ-მუზეუმი
(ბ) სიმონეთი	2. გალაკტიონ ტაბიძის სახლ-მუზეუმი
(გ) ჭყვიში	3. დავით კლდიაშვილის სახლ-მუზეუმი
(დ) ტანძია	4. რევაზ ინანიშვილის სახლ-მუზეუმი
	5. ალექსანდრე ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი

ა	ბ	გ	დ

17. დაადგინეთ შესაბამისობა წარმოქმნილ სახელებსა და მათს ტიპებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოქმნილი სახელის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ ტიპის შესაბამისი ნომერი (შესაძლებელია პასუხის გამეორება).

(ა) ქვიშნარი	1. წინა ვითარების
(ბ) სანაპირო	2. დანიშნულების
(გ) ნატყვიარი	3. კრებითი
(დ) ყვავილნარი	
(ე) ნაქალაქარი	

ა	ბ	გ	დ	ე

18. დაადგინეთ შესაბამისობა გამოთქმებსა და მათს შესაძლო წარმომავლობას შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში გამოთქმის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ წარმომავლობის შესაბამისი ნომერი (შესაძლებელია პასუხის გამეორება).

(ა) აკრძალული ხილი	1. ლიტერატურული
(ბ) განხეთქილების ვაშლი	2. მითოლოგიური
(გ) რუბიკონის გადალახვა	3. ისტორიული
(დ) ის მაინც ბრუნავს!	4. ბიბლიური
(ე) შეჩერდი, წამო!	

ა	ბ	გ	დ	ე

19. დაადგინეთ შესაბამისობა ლიტერატურულ ნაწარმოებებსა და მათს ავტორებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაწარმოების აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ ავტორის შესაბამისი ნომერი (შესაძლებელია პასუხის გამეორება).

(ა) მაწანწალა რასმუსი	1. ასტრიდ ლინდგრენი
(ბ) მარტინ იდენი	2. ჯეკ ლონდონი
(გ) თამაში ჭვავის ყანაში	3. ჯონათან სვიფტი
(დ) კალე ბლუმკვისტი	4. ჯერომ სელინჯერი
(ე) გულივერის მოგზაურობა	

ა	ბ	გ	დ	ე

20. დროთა განმავლობაში ჩამოყალიბდა ზღაპრის სტილურ-კომპოზიციური თავისებურებანი. ჩამოთვალეთ ზღაპრისთვის დამახასიათებელი 4 ტრადიციული ფორმულა / მყარი გამონათქვამი.

(მაქსიმალური ქულა 1)

21. როგორ განუმარტავთ VI კლასის მოსწავლეებს ამ აფორიზმს?

„რა ვარდმან მისი ყვავილი გაახმოს, დაამჭნაროსა, იგი წავა და სხვა მოვა ტურფასა საბაღნაროსა“.

(მაქსიმალური ქულა 2)

22. წაკითხეთ ორი ფრაგმენტი ლია სტურუას ლექსიდან „გუმინ“:

„შეიძლება ია მოგიკვდეს
და საფლავის ჭიების გემინოდეს,
ან პირიმზეს გულმკერდი გიყვარდეს?
სამელნეში იების წვენი ასხია,
იქიდან ამოდიხარ კალმისტარივით,
გამხდარი და წერის მოსურნე.

რედაქციების სუნი გახრჩობს,
ქალაქის ჰაერში იის წვეთიც
არ ურევია
და კვდები უნივერსიტეტის აუდიტორიაში,
თვალეზში კი
მთების მისამართები გიწერია,
სიშორისაგან ლურჯი...“

რომელ ქართველ მწერალს დაუკავშირებდით ამ ლექსს? თქვენი პასუხი დაასაბუთეთ. დასაბუთებისას იხელმძღვანელეთ ტექსტში არსებული „მინიშნებებით“ და თითოეული ფრაგმენტიდან მსჯელობის გასამყარებლად მოიხმეთ შესაბამისი სტრიქონი/სტრიქონები.

(მაქსიმალური ქულა 2)

23. პერსონაჟის მხატვრული სახის შექმნის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ხერხია მხატვრული დეტალის გამოყენება. ქვემოთ ჩამოთვლილია მხატვრული დეტალის სახეები. მიუწერეთ თითოეულს შესაბამისი მაგალითი ლიტერატურული ნაწარმოებიდან / ნაწარმოებებიდან (მიუთითეთ ნაწარმოების სათაური).

(მაქსიმალური ქულა 3)

მეტყველების დეტალი

პორტრეტული დეტალი

საგნობრივი დეტალი

24. წაიკითხეთ გალაკტიონ ტაბიძის ლექსი, ნაწყვეტი ვიქტორ ჰიუგოს მოთხრობიდან და შეასრულეთ ქვემოთ მოცემული დავალებები.

„ბავშვები კაფეში“:

მე არაერთი მინახავს ბავშვი
პატარა, როგორც ოქროს წიწილი,
ეტლში, სალონში, აკვანში, ბაღში
გაისმის მათი ზარის სიცილი.
მაგრამ კონტრასტი არის ამ ბედის
გულცივი, მკაცრი და გამყიდველი –
მშვიერი სახით კაფეში შედის
ბავშვების გუნდი შიშველ-ტიტველი.
მათი თვალები აღარ იცინის,
ხედვაში ხანჯლის არის ციება.
არ ეპატიოს, – კვნესენ ისინი, –
ქვეყანას ჩვენზე შურისძიება.
მათ ნატყვიარი აკრავთ წარბებზე,
გული სავსე აქვთ შხამის წვეთებით,
ამ დროს მოლხენით არის დარბაზი,
ორკესტრი გრგვინავს თავგამეტებით.

„გავროში“:

„ჭილობზე სამივე ერთად იწვა. ხომ ისე პატარები იყვნენ, მაგრამ ფეხზე წამოდგომასაც ვერავინ შეძლებდა იმ გალიაში. სანათი ისევ ხელში ეჭირა გავროშს.

– ახლა, ნანა! – უბრძანა გავროშმა, – უნდა ჩავაქრო ჩემი ჭალი.

– ბატონო, – მიმართა გავროშს უფროსმა ბიჭმა და ხელი დაადო ბადეს, – ეს რაღაა?

– ეს ბადეა, ბიჭიკო, თავგების მოსაშორებლად. აბა, ახლა დაიძინეთ! – თან აუხსნა, – ეს ყველაფერი ზოოპარკიდან არის. მხეცებს ეკუთვნის. იმდენი უწყვიათ საწყობში, რომ ვერ გამოლევს ადამიანი. კედელზე უნდა აფოფხდე, ფანჯარაში გადაძვრე, და წამოიდე, რამდენიც გინდა.

ამას ამბობდა და თან საბანს ახურავდა უმცროსს. დაახურა, ამოუკეცა.

– ოჰ, როგორ გავთბი! – წამოიძახა სიხარულით ბავშვმა.

კმაყოფილებით გადახედა გავროშმა თავის საბანს.

– ეს საბანიც ზოოპარკიდან არის, მაიმუნებს ავწაპნე.

მერე უფროსს თავისი ლეიბი აჩვენა. ეს იყო ჭილობი, სქელი და საგანგებოდ დაწნული, რომელზედაც იწვა სამივე.

– ეს კიდევ ჟირაფისა იყო, – თქვა გავროშმა და ცოტა ხანს მიჩუმდა. მერე განაგრძო:

– იმ მხეცებს, ტყის ნადირებს ჰქონდათ ეს ყველაფერი. მეც მივედი და წავართვი, როდი გამიჯავრდნენ. ეს სპილოსთვის მინდა-მეთქი, – ვუთხარი.“

24.1. გალაკტიონის ლექსის რომელ მხატვრულ სახეშია ყველაზე უკეთ გამოხატული ბავშვების განცდა? მიუთითეთ ეს მხატვრული სახე და განუმარტეთ VI კლასის მოსწავლეებს.

(მაქსიმალური ქულა 2)

24.2. რომელი მხატვრული ხერხის სწავლებისას გამოიყენებდით ჰიუგოს მოთხრობიდან გავროშის სიტყვებს? პასუხი დაასაბუთეთ.

(მაქსიმალური ქულა 2)

24.3. მიუთითეთ, რა ქმნის კონტრასტს, ერთი მხრივ, გალაკტიონის ლექსში, მეორე მხრივ, ჰიუგოს მოთხრობის ამ ნაწყვეტში?

(მაქსიმალური ქულა 2)

„ბავშვები კაფეში“:

„გავროში“:

24.4. რა მიზნით შეიძლება ასწავლოთ ეს ორი ნაწარმოები ერთად? იმსჯელეთ, რა პარალელს გაავლებდით ამ ორ ნაწარმოებს შორის. პასუხი დაასაბუთეთ.

(მაქსიმალური ქულა 2)

25. წაკითხეთ ნაწყვეტი ასტრიდ ლინდგრენის სიტყვიდან და შეასრულეთ ქვემოთ მოცემული დავალებები.

„უფროსებისთვის თუ შეგიძლიათ წიგნის დაწერა? – მეკითხებიან ხოლმე. ასე მეკითხებიან, გულში კი ფიქრობენ: მაგან უკვე იმდენი საბავშვო წიგნი დაწერა, დროა, რაიმე უფრო ღირებულს მოჰკიდოს ხელიო. არა! მე არ მინდა უფროსებისთვის წერა! მე მინდა, ვწერო იმ მკითხველთათვის, რომელთაც სასწაულების მოხდენა შეუძლიათ. სასწაულებს კი მაშინ ახდენენ ბავშვები, როდესაც წიგნებს კითხულობენ. ისინი ახალისებენ უფერულ აზრებს, სიტყვებს და ბრწყინვალეობას მატებენ ჩვენს ნაწარმოებებს. მწერალს არ შეუძლია, მარტომ შექმნას ის იდუმალება, რომელსაც წიგნი იტევს. მას მკითხველები ეხმარებიან. მაგრამ „უფროსების“ მწერალს არ ჰყავს ასეთი შესანიშნავი დამხმარეები, როგორებიც ჩვენ. მისი მკითხველები არ ახდენენ სასწაულებს. მხოლოდ ბავშვების ფანტაზიას ძალუძს ზღაპრული ციხე-დარბაზების აგება. ბავშვის ფანტაზია სჭირდება წიგნს, რომელიც მას ცხოვრებასა და გაზრდაში ეხმარება. წიგნს ვერაფრით შეცვლი. წიგნი ფრთებს ასხამს ფანტაზიას. თანამედროვე ბავშვები უყურებენ კინოფილმებს, ტელევიზორს, უსმენენ რადიოს, კითხულობენ ილუსტრირებულ ჟურნალებს. კი, ეს ყველაფერი შეიძლება საინტერესოა, მაგრამ არაფერი აქვს საერთო ფანტაზიასთან. წიგნთან პირისპირ დარჩენილი ბავშვი კი ქმნის საკუთარ, წარუშლელ სახეებს.“

25.1. მწერლის თქმით, მასზე ფიქრობენ, „დროა, რაიმე უფრო ღირებულს მოჰკიდოს ხელიო“. ამ შემთხვევაში სიტყვა **„ღირებული“** მწერლის მიერ აღნიშნულია:

- (ა) სერიოზულად, რადგან, ლინდგრენის აზრით, უფროსებისთვის შექმნილი ლიტერატურა მართლაც უფრო ფასეულია.
- (ბ) ირონიით, რადგან ლინდგრენისთვის უფროსებისთვის შექმნილი ლიტერატურა საბავშვო ლიტერატურაზე უფრო მნიშვნელოვანი არ არის.
- (გ) იუმორით, რადგან საბავშვო ლიტერატურა სახუმარო უნდა იყოს და ასტრიდ ლინდგრენიც ამ თავისებურებას უსვამს ხაზს.
- (დ) ნეიტრალურად, რადგან ლინდგრენისთვის საბავშვოც და უფროსებისთვის შექმნილი ლიტერატურაც თანაბრად დასაფასებელია.

25.2. ლინდგრენი საუბრობს ორმხრივ დახმარებაზე. იმსჯელებს, კონკრეტულად რა სახის დახმარებას გულისხმობს მწერალი.

(მაქსიმალური ქულა 2)

25.3. ციტატა ასე სრულდება: „წიგნთან დარჩენილი ბავშვი ქმნის საკუთარ, წარუშლელ სახეებს“. განმარტეთ ავტორის სიტყვები და მიუთითეთ, მკითხველის რომელ უნარზე საუბრობს ის.

(მაქსიმალური ქულა 2)

კითხვისა და წერის სწავლება

26. მასწავლებელი მოსწავლეებს სთავაზობს ტექსტს, რომელშიც არ არის გამოყოფილი აბზაცები. მოსწავლეების ამოცანაა, გამოყონ ტექსტში აბზაცები და მიუთითონ თითოეული აბზაცის შესატყვისი საკვანძო სიტყვა.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი მიზნის მიღწევას უწყობს ხელს აღნიშნული აქტივობა?

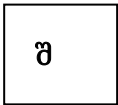
- (ა) ტექსტის შინაარსის ქრონოლოგიური თვალსაზრისით გააზრებას
- (ბ) ტექსტის მთავარი აზრის გაგებას, არგუმენტირების უნარის განვითარებას
- (გ) ტექსტის ლოგიკური სტრუქტურის გაგებას, მისი შემადგენელი ლოგიკური ერთეულების გამოყოფას
- (დ) ტექსტის დეტალურ ანალიზს, ცალკეულ მონაკვეთებში მიზეზშედეგობრივი კავშირების დანახვას

27. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი სტრატეგია გამოგვადგება ყველაზე ნაკლებად კითხვის მოტივაციის ასამაღლებლად, თუკი გავითვალისწინებთ მოსწავლეთა ინდივიდუალურ თავისებურებებს?

- (ა) წასაკითხი ტექსტის თემის განსაზღვრა მოსწავლეთა ინტერესების გათვალისწინებით
- (ბ) მოსწავლისთვის შესაძლებლობის მიცემა, თავად აირჩიოს საკუთარი როლი კითხვის ჯგუფური აქტივობების დროს
- (გ) მასწავლებლის მიერ კითხვისას მოსწავლეთა ძალისხმევის აღნიშვნა და წახალისება
- (დ) შეჯიბრების მოწყობა კითხვისას ყველაზე სწრაფი მკითხველის გამოსავლენად

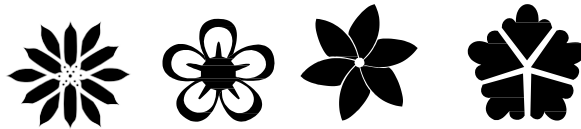
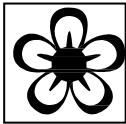
28. ქეთი კითხვისას ერთმანეთში ურევს შ-წ, მ-წ ასოებს. მასწავლებელმა მისთვის რამდენიმე განმავითარებელი სავარჯიშო შეარჩია:

I. იპოვე ასოები, რომლებიც ზუსტად ისეთია, როგორც ჩარჩოში ჩასმული ასო:

მ წ შ ნ წ წ შ მ მ წ შ ნ წ ნ მ

II. იპოვე სურათი, რომელზეც იგივეა გამოსახული, რაც პირველ სურათზე:

III. იპოვე თევზი, რომელიც ზუსტად იმავე მიმართულებით მიცურავს, საითაც ჩარჩოში ჩასმული თევზი:

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელშია დალაგებული სავარჯიშოები მარტივიდან რთულისაკენ?

- (ა) I, III, II
- (ბ) II, III, I
- (გ) III, I, II
- (დ) III, II, I

29. მასწავლებელი მიმართავს მეორე კლასის მოსწავლეს: „მე ახლა დაფაზე დავწერ სიტყვას „მზესუმზირა“. შენ კი ამ სიტყვაში მოცემული ასოების გამოყენებით შეადგინე სხვა სიტყვები“.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი მიზნის მიღწევას არ უწყობს ხელს აღწერილი აქტივობა?

- (ა) ლექსიკური მარაგის გამდიდრებას
- (ბ) სიტყვის დეკოდირების უნარის განვითარებას
- (გ) ვერბალური ინსტრუქციის გაგებასა და შესრულებას
- (დ) არსებული ლექსიკური მარაგის გააქტიურებასა და გამოყენებას

30. გიგის უჭირს კითხვა, სიტყვის დაბოლოებებს მიხვედრით კითხულობს, რაც შეცდომით ამოკითხვის მიზეზი ხდება. ეს მას წაკითხულის გააზრებაში უშლის ხელს.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია ყველაზე შესაფერისი აქტივობა გიგის დასახმარებლად?

- (ა) ასოების უაზრო მწკრივში ასოთა ზოგიერთი თანმიმდევრობა ქმნის სიტყვას. გიგის ამოცანაა, ასოთა ამ მწკრივში იპოვოს და გადახაზოს სიტყვები.
- (ბ) მასწავლებელი გიგის აძლევს ტექსტს. ბიჭის ამოცანაა, ტექსტში იპოვოს და გადახაზოს სიტყვები, რომლებიც მასწავლებლის მიერ მითითებულ ასოზე იწყება.
- (გ) მასწავლებელი გიგის აძლევს ტექსტს და ასახელებს რამდენიმე სიტყვას. ბიჭის ამოცანაა, ტექსტში იპოვოს და გადახაზოს მასწავლებლის მიერ დასახელებული სიტყვები.
- (დ) ასოების უაზრო მწკრივში, რომელიც ფურცელზეა მოცემული, გიგიმ უნდა იპოვოს და გადახაზოს მასწავლებლის მიერ მითითებული ასოები.

31. მასწავლებელი მეორე კლასის მოსწავლეებს უკითხავს მარტივ ტექსტს: „იყო ერთი მხიარული ჯამბაზი. მას გაბუშტული წითელი ცხვირი ჰქონდა. ცისფერი თვალები უციმციმებდა. წითელი ტუჩები სულ უცინოდა. ყვითელ თმას მწვანე ქუდი უფარავდა...“ და სთხოვს, ტექსტის მიხედვით გააფერადონ ჯამბაზის სილუეტი.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი უნარების განვითარებას ისახავს მასწავლებელი მიზნად?

- (ა) ფერების ერთმანეთისგან გარჩევისა და ცნობის
- (ბ) ვიზუალური და აკუსტიკური ინფორმაციის დამახსოვრების
- (გ) წერილობითი ინსტრუქციის გაგებისა და დამოუკიდებლად შესრულების
- (დ) მოსმენილი სიტყვიერი ინსტრუქციის გაგების, დამახსოვრებისა და შესრულების

32. მასწავლებლის ამოცანაა, დაადგინოს, რამდენად შეუძლიათ მოსწავლეებს სიტყვის მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტის საფუძველზე. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დავალებაა საუკეთესო ამ მიზნის მისაღწევად?

- (ა) „ცა ქუდად არ მიაჩნია და დედამიწა ქალამნად“ – როგორ ადამიანს აღწერს ეს გამოთქმა? (მშრომელს, მედიდურს, პატარას)
- (ბ) გადახაზე ის ზედმეტი სიტყვა, რომელიც მნიშვნელობით „მცენარეს“ არ უკავშირდება: ბუჩქი, ფიჭვნარი, რიყე, ჯეჯილი, რტო
- (გ) წინადადებაში სწორად გაანაწილე მოცემული სიტყვები: კრიალა, ანკარა „——— წყალში ——— კენჭები მოჩანს.“
- (დ) ხაზგასმული სიტყვები შეცვალე მნიშვნელობით მსგავსი სიტყვებით: „კლკისპირულ წვიმაში ბიჭი თავიდან ფეხებამდე გალუმპულიყო.“

33. ანა ტექსტს სწრაფად, მაგრამ უყურადღებოდ კითხულობს. შესაბამისად, თემას იაზრებს, თუმცა, დეტალებს ვერ აღადგენს სწორად. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია ყველაზე ადეკვატური სტრატეგია გოგონას დასახმარებლად?

- (ა) მასწავლებელი ანას აძლევს ტექსტს, რომელშიც შინაარსობრივი შეცდომებია დაშვებული. გოგონამ უნდა იპოვოს ეს შეცდომები და გაასწოროს.
- (ბ) მასწავლებელი ანას წასაკითხად აძლევს ტექსტს და შემდეგ სთხოვს, მოიფიქროს შეკითხვები ამ ტექსტთან დაკავშირებით.
- (გ) მასწავლებელი ანას წასაკითხად აძლევს საშუალო სირთულის ტექსტს. გოგონამ საკუთარი სიტყვებით უნდა გადმოსცეს ტექსტის ძირითადი აზრი.
- (დ) მასწავლებელი მიუთითებს თემას წაკითხული ტექსტიდან, ანამ უნდა იპოვოს ტექსტში ის მონაკვეთი, რომელშიც ეს თემა განხილული.

34. მასწავლებელს მომზადებული აქვს ბარათები, რომლებზეც მოცემულია ნახატები შესაბამისი წარწერებით, მაგალითად, „ქუდი“, „საათი“ და ა. შ. ბარათებს მასწავლებელი შემდეგი აქტივობისთვის იყენებს: მოსწავლეებმა უნდა წაიკითხონ ბარათებზე დაწერილი სიტყვები და შემდეგ, ბარათების დაუხმარებლად, ამოიციონ ეს სიტყვები დაფაზე წინასწარ დაწერილ წინადადებებში.

34.1. კითხვის სწავლების რომელ მეთოდს შეესაბამება აღნიშნული აქტივობა?
(მაქსიმალური ქულა 1)

34.2. რა ძირითადი სირთულე შეიძლება წარმოშვას კითხვის სწავლების დროს მხოლოდ ამ მეთოდის გამოყენებამ?

- (ა) კითხვის პროცესი მოსაწყენი ხდება ბავშვისთვის და კითხვისადმი უარყოფით დამოკიდებულებას იწვევს.
- (ბ) ბავშვებს უჭირთ გამოცდილების გადატანა ახალ სიტუაციაში და, შესაბამისად, სირთულეები ექმნებათ უცნობი სიტყვების ამოკითხვის დროს.
- (გ) ბავშვები ორიენტირებულნი არიან სიტყვების ამოცნობაზე და სირთულეები ექმნებათ სიტყვის მნიშვნელობის გააზრებაში.
- (დ) ბავშვი ეჩვევა სიტყვის შესაბამის ნახატთან ერთად აღქმას და ნახატის გარეშე უჭირს სიტყვის ამოკითხვა, რაც შემდგომში აფერხებს კითხვის ტემპს.

35. კვლევის საფუძველზე შემუშავებული რეკომენდაციის მიხედვით, ფონოლოგიური ცნობიერების გასავითარებელ სავარჯიშოებში აუცილებელია ბავშვისთვის კარგად ნაცნობი სიტყვების გამოყენება. მოიფიქრეთ ამ რეკომენდაციის საუკეთესო დასაბუთება.

(მაქსიმალური ქულა 1)

36. წაკითხეთ IV კლასის მოსწავლეებისთვის განკუთვნილი ტექსტი და შეასრულეთ ქვემოთ მოცემული დავალებები.

მეცნიერებს უძველესი დროიდან აინტერესებდათ ჩაძირული სამეფოები. მათ შორის ყველაზე ცნობილია ლეგენდარული ატლანტიდა. ერთადერთი წერილობითი წყარო, რომელიც მოგვითხრობს ატლანტიდის შესახებ, არის ბერძენი ფილოსოფოსის, პლატონის, თხზულება. მასში იგი, ეგვიპტურ ზეპირსიტყვიერებაზე დაყრდნობით, აღწერს მთაგორიან, ნაყოფიერ და მჭიდროდ დასახლებულ სამეფოს. მოსახლეობას მშვიდობიანად და ბედნიერად უცხოვრია. თუმცა, „ერთ საშინელ დღესა და საშინელ ღამეს“ მათი ბედნიერება დასრულებულა. ბუნებრივი კატასტროფის შედეგად კუნძული ზღვაში ჩაძირულა. საუკუნეების განმავლობაში პლატონის ეს ცნობა ამოუხსნელ გამოცანად რჩებოდა. ატლანტიდის შესახებ მრავალი წიგნი დაიწერა. მეცნიერები კატასტროფის სხვადასხვა ადგილს ასახელებენ: ესპანეთი, ჩინეთი, ანტარქტიკა... ზოგიერთ მეცნიერს კი მიაჩნია, რომ ატლანტიდა პლატონის ფანტაზიის ნაყოფია.

36.1. თქვენი მიზანია, მოსწავლეებს ასწავლოთ ფაქტისა და მოსაზრების ერთმანეთისაგან გარჩევა. ამოწერეთ ტექსტიდან ორი წინადადება, რომლებსაც გამოიყენებდით ნიმუშებად ამ მიზნის მისაღწევად.

(მაქსიმალური ქულა 1)

ფაქტი:

მოსაზრება:

36.2. ამოიწერეთ ტექსტიდან წინადადება, რომლის გამოყენებითაც დაადგენდით, შეუძლიათ თუ არა მოსწავლეებს მოვლენებს შორის მიზეზშედეგობრივი მიმართების დანახვა.

(მაქსიმალური ქულა 1)

36.3. ზემოთ მოცემულ ტექსტთან დაკავშირებით დაუსვით მოსწავლეებს შეკითხვა, რომლითაც დაეხმარებოდით მათ არგუმენტირების უნარის განვითარებაში. მოიყვანეთ მოსწავლის ერთი შესაძლო პასუხი თქვენ მიერ დასმულ შეკითხვაზე.

(მაქსიმალური ქულა 1)

შეკითხვა:

სავარაუდო პასუხი:

36.4. დაუსვით მოსწავლეებს შეკითხვა, რომლითაც დაეხმარებოდით მათ მთლიანი ტექსტიდან დასკვნის გამოტანაში.

(მაქსიმალური ქულა 1)

აკადემიური უნარები

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გააზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

40 წლის წინ ცნობილმა ამერიკელმა ფსიქოლოგმა, უოლტერ მიშელმა, ჩაატარა კვლევა, რომლის შედეგების თანახმადაც, უნარი – უარი თქვა მომენტალურ სიამოვნებაზე, ჯილდოზე და დაელოდო უფრო დიდ სარგებელს – ადამიანის ცხოვრებისეული მიღწევების განმაპირობებელ მნიშვნელოვან ფაქტორად შეიძლება მივიჩნიოთ.

ექსპერიმენტში მონაწილეობა მიიღო 700-მდე ბავშვმა, რომელთა ასაკი 4-დან 6 წლამდე მერყეობდა. თითოეულ ბავშვს შესთავაზეს ერთი მარმელადის ნაჭერი და დაჰპირდნენ მეორე მარმელადის მიცემას იმ შემთხვევაში, თუ ისინი 15-20 წუთს მოითმენდნენ და არ შეჭამდნენ ამ მარმელადს. ბავშვი გემრიელი მარმელადით მარტო რჩებოდა ოთახში, მის რეაქციებს კი ფსიქოლოგები კამერებით აკვირდებოდნენ. 10 წლის შემდეგ განმეორებითი კვლევის შედეგად აღმოჩნდა, რომ ბავშვები, რომლებმაც მოითმინეს და არ შეჭამეს მარმელადი, გაცილებით უკეთ სწავლობდნენ სკოლაში, უკეთ ამყარებდნენ ურთიერთობებს და უკეთ უმკლავდებოდნენ სტრესს.

უოლტერ მიშელმა აღნიშნული კვლევის შედეგების ანალიზის საფუძველზე ივარაუდა, რომ ჯილდოს მომავლისთვის გადადების უნარი პიროვნების სტაბილური ნიშანი, ანუ ხასიათის შემადგენელი ნაწილია. ის ბიოლოგიურად არის დეტერმინირებული და მჭიდროდ უკავშირდება ადამიანის მომავალ მიღწევებსა და წარმატებებს.

რამდენიმე წლის წინ მკვლევარი სელესტე კიდი, რომელიც უსახლკარო ბავშვებსა და მათს ოჯახებს აკვირდებოდა, დაექვდა, რამდენად ადეკვატური იყო „მარმელადის ტესტი“ ბავშვების თანდაყოლილი მოთმინების უნარის აღმოსაჩენად. თუ ბავშვი მიჩვეულია, რომ დანაპირებს ხშირად არ უსრულებენ, მაშინ ხომ რაციონალური გადაწყვეტილებაა, არ დაელოდო დიდ ჯილდოს. მკვლევარმა და მისმა კოლეგებმა ექსპერიმენტის პირობები გაართულეს: ბავშვების ორ ჯგუფს ფანქრები და გასაფერადებელი ალბომები მისცეს, გაფერადების დაწყება სთხოვეს და დაჰპირდნენ, რომ ცოტა ხანში კიდევ უფრო ლამაზ ფანქრებს მოუტანდნენ. ბავშვების პირველი ჯგუფი განგებ მოატყუეს და არაფერი მისცეს, მეორე ჯგუფმა კი დაპირებული ჯილდო მიიღო. ექსპერიმენტის მეორე ნაწილი მიშელის ექსპერიმენტის ანალოგიური იყო. პირველი ჯგუფის ბავშვების უმეტესობამ, მეორე ჯგუფისგან განსხვავებით, დაუყოვნებლივ შეჭამა მარმელადი. აღნიშნული შედეგების საფუძველზე კიდმა გამოიტანა შემდეგი დასკვნა: ბავშვის უნარი, გადაავადოს ჯილდოს მიღება, დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად სანდოა მისი გარემო.

უოლტერ მიშელის ექსპერიმენტის შეფასებისას ზოგიერთი მკვლევარი წერდა, რომ სწორედ ამ უნარმა მოუტანა კრომანიონელებს გამარჯვება ნეანდერტალელებზე და კაცობრიობა პროგრესის გზაზე დააყენა. მიუხედავად იმისა, რომ მიშელის თეორია გენეტიკურ მოცემულობას უსვამს ხაზს, წლების შემდეგ მან გამოსცა წიგნი „მარმელადის ტესტი; თვითკონტროლის გაუმჯობესება“. თუმცა, ერთი რამ ცხადია, „მარმელადისთვის“ წინააღმდეგობის გაწევა გაცილებით უფრო ადვილია მათთვის, ვისაც ამის გაკეთება უკვე ბავშვობაში შეეძლო.

37. I აზრაცში:

- (ა) დასმულია საკითხი, რომელსაც ეხება მთელი დანარჩენი ტექსტი.
- (ბ) განხილულია ჯილდოზე უარის თქმის განმაპირობებელი ფაქტორები.
- (გ) წარმოდგენილია ერთ-ერთი ფსიქოლოგიური ფენომენის კვლევის ისტორია.
- (დ) დასმულია საკითხი, რომლის აქტუალობა ეჭვქვეშაა დაყენებული ტექსტის დანარჩენ ნაწილში.

38. რამ შეუქმნა საფუძველი უოლტერ მიშელს, რომ მოთმინების უნარი პიროვნების სტაბილურ მახასიათებლად მიეჩნია?

- (ა) ექსპერიმენტის მონაწილე ბავშვების რაოდენობამ
- (ბ) მოთმინების უნარსა და მიღწევებს შორის კავშირმა
- (გ) მარმელადთან მარტო დარჩენილ ბავშვებზე დაკვირვებამ
- (დ) სტრესთან გამკლავებისა და კომუნიკაციის უნარის ურთიერთკავშირმა

39. რომელია ის დამატებითი ფაქტორი, რომელიც, კიდისაგან განსხვავებით, მიშელს კვლევისას არ გაუთვალისწინებია?

- (ა) დროის გავლენა
- (ბ) გამოცდილების გავლენა
- (გ) ჯილდოს მიმზიდველობა
- (დ) წარმატება სხვადასხვა სფეროში

40. რატომ არ დაელოდნენ სელესტე კიდის მიერ ჩატარებულ ექსპერიმენტში პირველი ჯგუფის ბავშვები დაპირებულ ჯილდოს?

- (ა) ამ ჯგუფის ბავშვებმა, მეორე ჯგუფისგან განსხვავებით, მოთმინების ნაკლები უნარი გამოავლინეს.
- (ბ) ამ ჯგუფის ბავშვებს, მეორე ჯგუფისგან განსხვავებით, რაციონალური გადაწყვეტილების მიღების უნარი აღმოაჩნდათ.
- (გ) ამ ჯგუფის ბავშვებმა, მეორე ჯგუფისგან განსხვავებით, დაპირებული ჯილდო ნაკლებად მნიშვნელოვნად მიიჩნიეს.
- (დ) ამ ჯგუფის ბავშვებს, მეორე ჯგუფისგან განსხვავებით, დანაპირების შეუსრულებლობამ იმედი გაუცრუა.

41. რატომ გაუჩნდა სელესტე კიდს ეჭვი „მარმელადის ტესტთან“ დაკავშირებით სწორედ უსახლკარო ბავშვებსა და მათ ოჯახებზე დაკვირვებისას?

- (ა) უსახლკარო ბავშვებს მოთმინების უნარი ნაკლებად აქვთ განვითარებული და, შესაბამისად, ისინი გადავადებულ ჯილდოს არ ელოდებიან.
- (ბ) უსახლკარო ბავშვებს ნაკლები მიჯაჭვულობა აქვთ ოჯახებზე და, შესაბამისად, მოთმინების უნარის ჩამოყალიბებაზე გარემოს ზემოქმედება სუსტია.
- (გ) უსახლკარო ბავშვებზე დაკვირვებამ მკვლევარი დააფიქრა მოთმინების უნარისა და მომავალში წარმატებულობის კავშირის არსებობაზე.
- (დ) უსახლკარო ბავშვების მოთხოვნილებები უმეტესად დაუკმაყოფილებელია და, შესაბამისად, ისინი ხშირად არიან ფრუსტრირებულნი.

42. მიშელის მიერ გამოქვეყნებული წიგნის სათაური იმაზე მეტყველებს, რომ:

- (ა) მკვლევარმა უარყო მოთმინების უნარის გენეტიკური მოცემულობა და ამ უნარის მხოლოდ გარემოს ზემოქმედებით განვითარებაზე გააკეთა აქცენტი.
- (ბ) მოთმინების უნარის გენეტიკური მოცემულობის მიუხედავად, მკვლევარმა აღიარა გარემოს ზემოქმედებით ამ უნარის განვითარების შესაძლებლობაც.
- (გ) მკვლევარს წლები დასჭირდა თვითკონტროლის უნარის გენეტიკური მოცემულობის უარსაყოფად და ამ უნარის გასავითარებელი მექანიზმების აღმოსაჩენად.
- (დ) მკვლევარმა თვითკონტროლის უნარის გენეტიკური მოცემულობა აღიარა და ამავდროულად ამ უნარის გაუმჯობესების აუცილებლობას გაუსვა ხაზი.

43. „... სწორედ ამ უნარმა მოუტანა კრომანიონელებს გამარჯვება ნეანდერტალელებზე და კაცობრიობა პროგრესის გზაზე დააყენა.“ – ამ წინადადებით ავტორს სურდა ეთქვა, რომ მეცნიერებმა:

- (ა) აღიარეს მიშელის მიერ შესწავლილი უნარის მნიშვნელობა და კავშირი ადამიანის მომავალ წარმატებასთან.
- (ბ) აღმოაჩინეს მიშელის მიერ შესწავლილი უნარის ბიოლოგიური განპირობებულობა და მისი კავშირი ადამიანის მომავალ მიღწევებთან.
- (გ) მიშელის კვლევის დახმარებით აღმოაჩინეს შესწავლილი უნარის განვითარებაში როგორც ბიოლოგიური, ასევე, გარემო ფაქტორების როლი.
- (დ) მიშელის კვლევის დახმარებით გააცნობიერეს, რომ კაცობრიობას პროგრესული განვითარების პოტენცია აქვს.

ანალიტიკური წერა

44. წაკითხეთ ნაწყვეტი ჩარლზ დიკენსის მოთხრობიდან და ერთი ტერმინის განმარტება:

„ოლივერ ტვისტი“

„შვიდი წლის ოლივერს თხუთმეტ შიმშილისგან დასუსტებულ მოზარდთან ერთად ეძინა. ბავშვებს ვახშმად, ჩვეულებრივ, წყალწყალა შვრიის ფაფა ჰქონდათ. პატარები მაგიდას მჭიდროდ შემოუსხდებოდნენ და თვალის დახამხამებაში ასუფთავებდნენ ჯამებს. მათ საჭმელი არ ჰყოფნიდათ. ერთხელ კენჭი ჰყარეს, ვინ ეტყოდა ამის შესახებ თავშესაფრის პატრონს. ეს მისია ოლივერს ხვდა წილად.“

ოლივერი შიმშისგან კანკალებდა. საშინელ სიჩუმეს დროდადრო მისი ფეხის ხმა არღვევდა. „მადლობა ღმერთს, მე არ მომიწია ამის გაკეთება“, იკითხებოდა თითოეული ბავშვის თვალეში.

როგორც იქნა, ბიჭმა მისტერ ბამბლამდე მიაღწია. თავშესაფრის პატრონი ისე უყურებდა, როგორც მწერს, რომელსაც სიამოვნებით გასრესდა.

ოლივერმა თავი გაიმხნევა და ძლივს წაიჩურჩულა:

- გთხოვთ, მისტერ, კიდევ ცოტა...

მისტერ ბამბლმა თვალეში გადმოკარკლა და გაცოფებულმა დაუღრიალა:

- როგორ ბედავ?! – ხელი უხეშად მოჰკიდა და ბნელ სარდაფში ჩაკეტა.

გამწარებულმა ოლივერმა მისი სიტყვები გაიგონა:

- არავის არასდროს მოუთხოვია ზედმეტი ულუფა. ეს ბიჭი ნამდვილი ავაზაკია!“

სტიგმა

ძველ საბერძნეთში სტიგმა ნიშნავდა დამლას, რომელიც ადამიანს კანზე ჰქონდა გამოსახული. სტიგმით მიანიშნებდნენ ამ პიროვნების დაბალ მორალურ სტატუსზე. მსგავსი ნიშნით, ჩვეულებრივ, მონას, მოღალატეს ან დამნაშავეს გამოარჩევდნენ. მე-20 საუკუნიდან ეს ტერმინი ფართოდ გამოიყენება, თუმცა, ახლა სტიგმა ფიზიკურად კი არ არის გამოხატული, არამედ გულისხმობს ე. წ. იარლიყების მიწებებასა და ამგვარად პიროვნების დისკრედიტაციას, მაგალითად, „ის ხელმოცარული ადამიანია“, „ის მოღალატეა“, „ის უნიჭოა“... შეიძლება დადებითი შინაარსის იარლიყიც იქცეს სტიგმად, მაგალითად, „ის დაუმარცხებელია“, „ის ვუნდერკინდია“...

ესა თუ ის კონკრეტული ჯგუფი თავს ახვევს სხვებს ქცევის გარკვეულ სტანდარტებს, რომელთა დარღვევაც ჯგუფის მხრიდან მათ გარიყვას და სტიგმატიზაციას იწვევს. სტიგმას ხშირად ვხვდებით საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, სადაც გარკვეული ნიშნით გამოარჩევენ ბავშვებს და სტიგმის მსხვერპლად აქცევენ (ამ ბავშვების შესაძლებლობების მიუხედავად).

- იმსჯელოთ, როგორ ხდება „იარლიყების მიწებება“, რა განაპირობებს სტიგმატიზაციას;
- იმსჯელოთ სხვადასხვა სახის იარლიყების მიწებების შედეგებზე;
- მსჯელობის გასამყარებლად მოიყვანეთ არგუმენტები და მაგალითები.

თქვენ მიერ დაწერილი თხზულება უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 100 სიტყვას.

შავი სამუშაოსათვის

შავი სამუშაოსათვის